

Maa- ja metsätalousministeriö

kirjaamo.mmm@gov.fi

MMM:n lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi yhteisen maatalouspolitiikan strategiasuunnitelman hallinnoinnista ja maaseudun kehittämisen tukemisesta rahoituskaudella 2023–2027 sekä eräiksi niihin liittyviksi laeiksi, VN/5424/2020- MMM-1

Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (ELY-keskus) lausunto

Hämeen ELY-keskus pitää hyvin myönteisenä kehitystä, että yritys- ja hanketuen sekä rakennetukea koskevia säännöksiä yhtenäistetään kaikilta niiltä osin kuin se on mahdollista. Tältä osin esityksen viimeistelyssä on syytä tehdä tiiviisti yhteistyötä riittävästi lausuntojen huomioiseksi molemmissa ehdotettavissa lakimuutoksissa.

Lakiesitykset antavat ELY-keskuksen näkemyksen mukaan hyvät puitteet toimeenpanna hanke- ja yritysrahoituksen toimenpiteitä vaikuttavasti. Alla muutamia huomioita luonnokseen laiksi maaseudun kehittämisen tukemisesta rahoituskaudella 2023–2027.

12 §. Kustannusmallit

Kertakorvaushankkeissa tulisi mahdollistaa myös sisällölliset muutokset hankkeen toteutusaikana. Valtaosa yleishyödyllisistä investoinneista liittyy jollain lailla olemassa olevan infran kunnostamiseen ja näissä tapauksissa lähes poikkeuksetta toimenpiteen aikana tulee tarvetta muutoksiin. Myös muissa hankkeissa syntyy usein ennakoimattomia muutostarpeita toteutusaikana. Jos päätösvaiheen jälkeen hankkeisiin ei ole mahdollista tehdä mitään muutoksia, hankkeiden tavoitteet jäävät saavuttamatta eikä varoja pystytä käyttämään järkevästi.

Kustannusmallien lisäksi investointien tai hankkeiden muutokset tulisi säädöksissä ottaa laajemminkin huomioon (esim. muutoshakemuksen tarpeellisuus ja ajankohta)

27 §. Tuen käyttöä koskevat ehdot

Pykälän suhteesta 50 §:ssä säädettyihin takaisinperintäedellytyksiin on lausuttu tarkemmin alla 50 §:ää koskevien kommenttien yhteydessä.

Pykälän perustelujen mukaan pelkästään avustuksen saajana olevan yhteisön yhtiömuodon muutosta, jakautumista, sulautumista tai osakkeita

vastaan tapahtuvaa liiketoimintasiirtoa ei katsottaisi toiminnan lopettamiseksi. Edellisellä ohjelmakaudella tulkintaongelmia ovat muodostaneet tilanteet, joissa tuensaajana olevan osakeyhtiön omistaja myy tuensaajayhtiön osakkeet. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan tämä tulkintaongelma ei ole poistumassa nyt esitetyn lain ja sen perusteluiden myötä. Hallituksen esityksessä olisi ELY-keskuksen näkemyksen mukaan tärkeää tuoda selvästi esiin muodostaako tuensaajayhtiön osakkeiden (kaikkien, enemmistön tai jonkin osan) myyminen pysyvyysaikana takaisinperintäperusteen vai ei.

Pykälän perustelujen mukaan tuen myöntämisen edellytysten täytyy olla edelleen olemassa, jotta edellä sanotut yhtiössä tapahtuvat muutokset ovat sallittuja. ELY-keskuksen käsityksen mukaan jää epäselväksi, mikä 50 §:ssä sanotuista takaisinperintäperusteista on tarkoitettu sovellettavaksi tilanteeseen, jossa esimerkiksi sulautumisen myötä yhtiön kokoluokka muuttuu niin, että tuen myöntämisen edellytykset eivät enää ole olemassa. ELY-keskuksen käsityksen mukaan tuen myöntämisen edellytysten olemassaoloa tarkastellaan 50 § 1 momentin 1 kohdan tarkoittamalla tavalla vain tuen myöntämishetken osalta eikä enää tämän jälkeisen ajan perusteella.

50 §. Tuen maksun lopettaminen ja takaisinperintä

Ehdotetun 50 §:n 1 momentin johdantolauseen mukaan Ruokavirasto ja ELY-keskus ovat määrättyjen edellytysten täytyessä velvollisia perimään tuen takaisin. Luonnoksessa ei ole mainittu, että tuki voi tällöin tulla takaisinperittäväksi kokonaan tai osittain. Mahdollisuus osittaiseen takaisinperintään on mainittu erikseen säädöstasolla Yritystukilaissa (23 §, "avustus tai sen osa"), Valtionavustuslaissa (688/2001, "valtionavustuksen tai sen osan") sekä Alueiden kehittämisen ja Euroopan unionin alue- ja rakennepoliittikan hankkeiden rahoittamisesta annetun lain (757/2021, myöhemmin "RR-Rahoituslaki", 33 § "tuki tai sen osa"). Sääntelyn yhdenmukaisuuden vuoksi myös ehdotetussa laissa olisi syytä säätää, että takaisinperittäväksi voi tulla myös vain osa tuesta samoin kuin että maksaminen voidaan lopettaa vain myönnetyn tuen osan osalta.

Ehdotettu kohta 3 olisi uusi. Sen mukaan velvollisuus takaisinperintään syntyy, jos tuensaaja ei ole noudattanut tuen ehtoja. Hämeen ELY-keskus katsoo, että takaisinperinnän edellytykseksi tulisi olla vain tukiehtojen *olennainen* rikkominen. Tämä olisi sääntelyn yhtenäisyyden ja asiakkaiden yhdenvertaisen kohtelun kannalta tarpeellista. Olennaisuusvaatimus on säädetty niin ikään pk-yrityksille myönnettäviä yritystukia koskevassa laissa 758/2021, 24.1 §:n 6 kohdassa ja valtionavustustoimintaa koskevassa yleislaissa

Ehdotetun 4 kohdan osalta todetaan jo valmisteluvaiheen neuvotteluissa MMM:n kanssa esiin tuotu seikka, että nykyisen lainsäädännön perusteella on epäselvää, mikä katsotaan kielletyksi pykälässä tarkoitetuksi toiminnan luovuttamiseksi. Erityisesti kysymyksiä on herättänyt tuensaajayhtiön osakkeiden (enemmistömääräysvallan) luovuttaminen ja käytännöt ovat näiden osalta olleet vaihtelevia ELY-keskusten välillä. Asiaa on käsitelty

eräissä HaO-tapauksissa kuten HämHao 00193/20/7405 28.1.2021 "Kaslink" ja KHO 3.9.2012 634/2/11 "Kivikylän palvaamo", mutta tulkinta ei ole yhtenäinen. Nyt ehdotetussa luonnoksessa luovuttaminen on muotoiltu "Tuen saaja on...". Tällöin kyse olisi nimenomaan tuensaajan toiminnasta eikä kielletyksi luovuttamiseksi voitaisi katsoa osakeyhtiömuotoisen tuensaajan omistajan tekemiä osakkeiden luovutustoimia.

Säännöksen selkiyttämisen näkökulmasta ELY-keskus tuo esiin, että momentissa viitattua 27 §:ää koskevien yksityiskohtaisten perustelujen teksti on yritysmuodon muutosta ja yritysjärjestelyjä koskevilta osin sama kuin ns. yritystukilakia koskevassa hallituksen esityksessä (HE 46/2021 s. 41). Lausunnolla olevassa esitysluonnoksessa ei kuitenkaan ole sisällytetty yritystukilain esitöissä vastaavassa kohdassa esitettyä säännöksen perustelua, jonka mukaan pelkkää tuensaajayhtiön osakkeiden myymistä ei katsota toiminnan lopettamiseksi ("Pelkästään avustuksen saajan osakkeiden tai omistusosuuksien myymistä taikka osakevaihtoa ei katsottaisi toiminnan lopettamiseksi yrityksen kehittämisavustuksessa- -"). Tämä on selkeä puute. Osakkeiden omistuksen siirron vaikutusta tulisi ottaa kantaa vähintään esityksen perusteluissa.

Ehdotetussa 5 kohdassa säädettäisiin, että ns. petollinen konkurssi ennen ns. pysyvyysajan päättymistä olisi takaisinperintäperuste. Epäselväksi jää, pitääkö kuitenkin myös ns. ei-petollinen konkurssi tutkia toiminnan lopettamista koskevan 4 kohdan näkökulmasta. Tällöin myös ei-petollinen konkurssi voisi yhtälailla johtaa varsin automaattiseen takaisinperintään, koska konkurssin yhteydessä tyypillisesti toiminta loppuu kokonaan. Jos näin ei ole tarkoitus, on asiaa selvennettävä pykälässä.

Lisäksi 5 kohdan osalta jää epäselväksi, koskeeko petollisen konkurssin tilanteet vain investointiavustusten tuensaajia vai myös kehittämisavustushankkeiden tuensaajia. Tätä ei voi jättää epäselväksi. Esimerkiksi ns. yritystukilaissa (758/2021) takaisinperintä konkurssiedellytyksellä on säädetty mahdolliseksi vain investointiavustusten kohdalla (23 §). Myös maaseudun yritystukien osalta investointihankkeita koskeva oma takaisinperintäsäännös voisi säädösteknisesti korjata nämä tulkintaongelmat.

Ehdotetussa 6 kohdassa säädetään takaisinperintäperusteeksi se, että tuensaaja kieltäytyy avustamasta tarkastuksessa. Esimerkiksi ns. yritystukilaissa on vastaava säädös muotoiltu "kieltäytynyt esittämästä maksatuksessa, valvonnassa tai tarkastuksessa tarvittavaa aineistoa tai muuten avustamasta niissä". Säännös ei nyt ehdotetussa muodossa ole riittävä kattamaan kaikkia varmennus- ja tarkastustilanteita, joita maksatuskäsittelijä tai tarkastaja tekee. Harkittavaksi on syytä nostaa myös mahdollisuus tehdä takaisinperintä sillä perusteella, että tuensaaja kieltäytyy esittämästä takaisinperintäharkinnassa (takaisinperintäkuulemisessa) tarvittavaa aineistoa tai muuten avustamasta siinä.

12.8.2022

Velvollisuudesta palauttaa tuki säädetään 49 §:ssä aiempaa vastaavalla tavalla. Hämeen ELY-keskus huomauttaa, että on tilanteita, joissa palautusvelvollisuus täyttyy mutta asiakas ei suostu palauttamaan. Tällöin tulisi olla selvää, että ELY-keskuksella on velvollisuus periä tuki takaisin, kun palautusvelvollisuutta ei ole noudatettu. ELY-keskus katsoo, että jo 50 §:n sanamuodosta tulisi käydä ilmi, että velvollisuus perintään on, jos tukea ei ole palautettu 49 §:n mukaisesti. Tämäkin yhtenäistäisi ELY-keskuksista pienille ja keskisuurille yritykselle myönnettävien tukia koskevaa lainsäädäntöä (vrt. 758/2021, 24 §: perittävä jos ”jättänyt palauttamatta sellaisen avustuksen tai sen osan, joka 22 §:n mukaan on palautettava”).

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt rahoitusasiantuntija Tuija Hippeläinen ja ratkaissut yksikön päällikkö Kari Kivikko.

Liitteet	Kirjoita tähän
Jakelu	Kirjoita tähän
Tiedoksi	Kirjoita tähän

Tämä asiakirja KEHA/6719/2022 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument KEHA/6719/2022 har godkänts elektroniskt

Kivikko Kari 12.08.2022 12:40

Hippeläinen Tuija 12.08.2022 12:40